

A10132 (1985/10)

Startbiblioteker 1938-

Startbibliotekerne skal ses som en videreførelse af grundideen bag udstillingsbibliotekerne og er et tilbud om, hvordan man kan etablere biblioteker i biblioteksløse sogne.

Hvenegaard fortæller i "De danske folkebibliotekers historie", 1962, side 292:

På årsmødet i Vejle 1936 talte Carl Thomsen, Århus, "om nyoprettelse af børnebiblioteker og sognebiblioteker. Han nævnte, hvordan man i det nye centralbibliotek i Århus havde fremstillet 10 "minimumsbiblioteker" på hver 250 bind, og solgt dem på afbetaling til steder, hvor der skulle oprettes bibliotek. Resultatet havde været godt. Han foreslog nu, at Danmarks Biblioteksforening på lignende måde lod fremstille et antal - noget større - standardbiblioteker til salg til centralbibliotekerne, som ved hjælp af dem kunne virke for oprettelsen af flere og - navnlig - bedre biblioteker. Foreningen tiltrådte forslaget, og det overdroges udvalget for udstillingsbiblioteker (hvoraf Carl Thomsen var medlem) at ordne sagen. I efteråret kunne udvalget, hvis formand stadig var Bredsted, tilbyde samtlige centralbiblioteker et *Startbibliotek* på over 400 bind.....Tanken var at startbibliotekerne af centralbibliotekerne skulle videresælges til landsogne, hvor der skulle oprettes (eller reorganiseres) et bibliotek, eventuelt efter først at have stået nogle måneder som "forsøgsbibliotek".....Af de 30 biblioteker, der var fremstillet, solgtes straks 25 til 14 centralbiblioteker. Der er ingen tvivl om, at startbibliotekerne virkede efter deres hensigt, og der måtte senere gang på gang fremstilles nye".

I Vejle oprettedes der i 1938 sognebiblioteker i Langskov, Pjedsted og Ringgive med Danmarks Biblioteksforenings Startbibliotek og med centralbiblioteket som mellemlid. I de følgende år fortæller bibliotekets årsberetning hvert år om opstillinger af startbiblioteker rundt omkring i amtet. På Landsplan blev der i tiden frem til 1951 solgt mere end 300 Startbiblioteker.

Medens arkivet indeholder en del stof om Udstillingsbiblioteket, rummer det bemærkelsesværdigt lidt om Startbiblioteket, selv om Bredsted er formand for Startbiblioteks-Udvalget. Forklaringen kan være, at ideen om startbibliotekerne var Carl Thomsens og han reelt har stået for det praktiske arbejde og dermed havde akterne vedrørende projektet.

Lbnr	År	Sign	Art	Bd.	Pk.	Læg
1	1938-1939	a	<p>Boglister udarbejdet af Danmarks Biblioteksforenings Udvalg for Startbiblioteker. 1938-1939.</p> <p>Anm.: Indeholder pjecerne:</p> <p>Aarets nye Bøger og Børnebøger helt færdige – lige til Udlaan. Vejle 1938. (Om startbibliotekerne).</p> <p>Fortegnelse over Bøgerne i Startbiblioteket. U.å.</p> <p>Et Bibliotek paa Ratebetaling. For Børne- og Skolebiblioteker. U.å.</p> <p>Hvordan opretter man et Børnebibliotek? Et radioforedrag af Overbibliotekar Carl Thomsen. U.å.</p> <p>Udvalget for Startbiblioteker bestod af: Aage Bredsted (fmd), H. Hvenegaard Lassen, E. Allerslev Jensen og Carl Thomsen.</p>			1
	1938	a	<p>250 Bøger for Sognebiblioteker. 2. oplag. Danmarks Biblioteksforening, 1938.</p> <p>Anm.: Det såkaldte startkatalog.</p> <p>Af forordet:</p> <p>"Nærværende Katalog omfatter den Bogbestand, der findes i de af Danmarks Biblioteksforening tilvejebragte Startbiblioteker. Den indeholder altsaa de Bøger, der maa anses for nødvendige ved den første Anskaffelse til et Sognebibliotek".</p> <p>Mærket: Aage Bredsted og forsynet med hans tilføjelser.</p> <p>Placeret i: A 10142, lbnr. 291.</p>	1		
3	1941	a	<p>Faglitteratur. Startbibliotek 1941.</p> <p>Anm.: Maskinskrevet liste. Mærket "Oplandsafd. Gadbjerg. Givskud".</p>			1